PROTECTION PARTNERSHIP PEACE

ਸਾਂਝ:
ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਢਾਂਚਾ:
ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ

idc
www.idcindia.org
INSTITUTE FOR DEVELOPMENT AND COMMUNICATION

ਸਾਂਝ:
ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਢਾਂਚਾ:
ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ

Pramod Kumar
Assisted by:Harsh Chopra

INSTITUTE FOR DEVELOPMENT AND COMMUNICATION, CHANDIGARH

© Institute for Development and Communication, 2021

Published by
Institute for Development and Communication, 2021
Sector 38A, Chandigarh - 160 014, India

Tel : 0172-2625941
Fax : 0172-2625942
E-mail : idcindia@idcindia.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior permission in writing of Institute for Development and Communication.

ਵਿਸ਼ਾ-ਸੂਚੀ

ਭਾਗ–1 **ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ** **1–3**

- ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਅਡਹਾਕ ਹੀ ਰਹੀ
- ਸਮੱਸਿਆ–ਕੇਂਦਰਿਤ
- ਸਿਆਸੀ ਦਖਲ

ਭਾਗ–2 **ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ: ਮੁਮਕਿਨ ਵਿਕਲਪ** **4–8**

- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈਆਂ
- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਖੂਬੀਆਂ

ਭਾਗ–3 **ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਈ ਰੂਪ ਦੇਣਾ** **9–13**

- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ਸਾਂਝ) ਕੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ?

ਭਾਗ–4 **ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ਸਾਂਝ) ਦਾ ਸੰਸਥਾਗਤ ਢਾਂਚਾ** **14–26**

- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਫੇਅਰਜ਼ ਡਿਵੀਜ਼ਨ (ਸੀਏਡੀ): ਪੁਲਿਸ ਹੈੱਡਕੁਆਟਰ ਲੈਵਲ
- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਮੋਨੀਟਰਿੰਗ ਅਤੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਯੂਨਿਟ (ਜੋਨ ਪੱਧਰ ਤੇ)
- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਮੋਨੀਟਰਿੰਗ ਯੂਨਿਟ (ਰੇਂਜ ਪੱਧਰ ਤੇ)
- ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ — ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸ ਸਰੋਤ ਕੇਂਦਰ
- ਸਬ–ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਐਸਸੀ) — ਸਬ–ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ
- ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਪੀਐਸਓਸੀ)
- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਾਂਝ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ

ਭਾਗ–5 **ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ** **27–50**

ਭਾਗ-1

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ

ਪੰਜਾਬ ਵਰਗੇ ਸੰਤਾਪ ਹੰਢਾ ਚੁਕੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦੀ ਲੋੜ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਵਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਨੂੰ ਉਚੇਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੀ ਦਿਤੀ ਸਗੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਅਕਸਰ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਵੀ ਬਣਾਇਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ, ਭਾਈਚਾਰੇ (ਕਮਿਊਨਿਟੀ) ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਇਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਏਜੰਸੀ ਵਜੋਂ ਧਾਰਨਾ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋੜਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਜੁਰਮ ਦੀ ਸੂਹ ਲੈਣ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਮਨਕਾਰੀ, ਗਾਲੀ-ਗਲੋਚ ਵਾਲਾ ਅਤੇ, ਕਈ ਵਾਰੀ ਤਾਂ, ਵਹਿਸ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਬਣਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਬਖੇੜਾ ਖੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣ ਲਗਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਪਾਹੀ ਵੀ ਤੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਅਕਸ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਅਡਹਾਕ (Adhoc) ਹੀ ਰਹੀ

ਇਹਨਾਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਤਾਂ ਬੜੇ ਨੇਕ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼-ਮੁਖੀ ਹੀ ਰਹੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਰਨ ਬੇਦੀ ਰੋਗ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਦੇ ਅਡਹਾਕ ਚਰਿੱਤਰ ਨੇ ਸੇਵਾ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਫਸਰ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਉਤੇ ਨਿਰਭਰ ਬਣਾ ਦਿਤਾ।

ਸਮੱਸਿਆ-ਕੇਂਦਰਿਤ

ਸਾਰੇ ਦਖਲ ਸਮਸਿਆ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਰਹੇ। ਕਈ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਉਤੇ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਿਚ ਝਗੜੇ ਆਦਿ ਸੰਬੰਧੀ ਮਸਲਿਆਂ ਵਿਚ, ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦਖਲਾਂ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਉਤੇ ਧਿਆਨ ਅੱਡ ਘਟਨਾ ਵਜੋਂ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਹਰ ਸਮਸਿਆ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਵੀ ਵੱਖਰਾ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਗਰੁੱਪ ਵੀ ਵੱਖਰਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਹਰ ਖੜੇ ਹੁੰਦੇ ਮੁੱਦੇ ਲਈ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਉਠਦੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹੀ ਦੂਜੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਸਿਆਸੀ ਦਖਲ

ਵਿਅਕਤੀ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼-ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਅਡਹਾਕ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਮਾਲਕੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਸਿਆ ਦੇ ਹੱਲ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਬੰਧਤ ਅਫਸਰ ਦੇ ਨਿਜੀ ਦਖਲ ਉਤੇ ਹੀ ਆ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਕੇਂਦਰਿਤ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਦਖਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸ਼ਕਤੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਸੰਗਕ ਸਮਝ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਉਹਨਾਂ ਅੰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਿਕਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ 'ਵਧੇਰੇ ਬਰਾਬਰ' ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹਨ ਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਠੋਸ ਸਕਣ।

ਕਮਿਊਨਿਟੀ-ਪੁਲਿਸ ਰਾਬਤੇ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਾ ਪੂਰਵ-ਝੁਕਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ

1) ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਘਟ ਚੇਤਨਾ।
   ਸਮਾਜ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਛੋਟਾ ਹਿਸਾ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਖਦਾ ਸੀ; ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਗਰਤੀ ਹੈ ਵੀ ਸੀ, ਉਥੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਵੇਦਨਾ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਹੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਸੀ।
2) ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕੰਮਕਾਜ਼ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਡਾ ਹਿਸਾ ਤਾਂ ਲੋਟੂ ਤਰੀਕੇ ਹੀ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਸੀ।
   ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹੇਠਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲੋਟੂ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦਰਮਿਆਨੇ ਅਫਸਰ ਧਕੇਸ਼ਾਹੀ (ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ) ਕੰਮ ਢੰਗ ਉਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਸਨ।
3) ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਸਿਰਫ ਮੁਖਬਰੀ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਤਕ ਸੀਮਤ ਹੈ।
   ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਤਫਤੀਸ਼ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਦਰ ਅਸਲ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਰਜ਼ਾਮੰਦ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਮੁਖਬਰ ਬਣਨ (ਇਸ ਨੂੰ ਆਦਰਸ਼ ਸਹਾਇਤਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ)। ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੇ ਵੀ ਤਫਤੀਸ਼ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਨੂੰ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਇਮ ਰਖਣ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੀ ਮੁਖ ਡਿਊਟੀ ਸਮਝਿਆ।

4) ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦਰਮਿਆਨ ਬੇਵਿਸ਼ਵਾਸੀ

ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਮਿਲਵਰਤਣ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ, ਦਰ ਅਸਲ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ਼ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਖੜੀਆਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਵੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ।ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਵਡਾ ਹਿਸਾ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਾਕਾਬਲ ਹੈ।

ਭਾਗ-2

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ: ਮੁਮਕਿਨ ਵਿਕਲਪ

ਜੁਰਮ ਇਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਸਮਾਜਿਕ ਵਰਤਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕੱਲੀ ਏਜੰਸੀ ਅਸਰਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਜੁਰਮ ਉਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਕੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਮੁਚੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਪੀੜਤ-ਮੁਖੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰਤੀ ਦਾ ਫਲਸਫਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਉਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿਚ ਬਿਹਤਰੀ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚੋਂ ਸਰੋਤ ਲੱਭਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜੁਰਮ ਉਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਹੋਵੇ। ਜੁਰਮ ਅਤੇ ਜੁਰਮ ਦੇ ਡਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਰਥ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਇਸ ਨੇ ਵਡੀਆਂ ਆਸਾਂ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਮਹਿਜ਼ ਇਕ ਨਾਹਰਾ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹੱਥਲੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਭਰਪੂਰ ਅਤੇ ਸੰਜੁਗਤ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈਆਂ

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੀ ਅਮਲੀ ਤੌਰ ਤੇ ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਨੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੰਤਾਪ ਮਗਰੋਂ ਦੀ ਪਰਸਥਿਤੀ ਵਿਚ, ਇਸ ਸਮਝ ਉਤੇ ਮੁੜ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚਾਲੇ ਸੰਪਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ; ਸਗੋਂ ਇਹ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਹੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਹੀਏ ਤਾਂ, ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਸਿਰਫ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਕਹਿਰੀ ਖਿੜਕੀ ਸੇਵਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੂਹ ਲਾਉਣਾ, ਆਦਿ।

ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਅਤੇ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੇ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ: ਇਕ ਝਲਕ		
ੳ. ਉਦੇਸ਼	• ਕੁਸ਼ਲ ਪੁਲਿਸਿੰਗ	• ਅਪਰਾਧ ਮੁਕਤ ਅਤੇ ਮਾਨਵੀ ਸਮਾਜ
ਅ. ਸਮਸਿਆ ਦੀ ਪਛਾਣ	• ਸੇਵਾ ਪੂਰਤੀ ਵਿਚ ਬਿਹਤਰੀ	• ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਿਸਟਮ
ੲ. ਅਖਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਰਣਨੀਤੀ	• ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ • ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀਆਂ ਠੋਸ ਸਮਸਿਆਵਾਂ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਪਹਿਲਕਦਮੀ, ਜਿਵੇਂ ਸਮਾਜਿਕ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਆਦਿ	• ਜੁਰਮਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਪੁਲਿਸਿੰਗ
ਸ. ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ	• ਸਕੀਮਾਂ — ਭਲਾਈ-ਮੁਖੀ ਸੀਓਪੀਐਸ, ਐਚਏਪੀਐਸ • ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ (ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ)	• ਪੁਲਿਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਜਮਹੂਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ-ਮੁਖੀ ਬਣਾਉਣਾ • ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ • ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਈ ਰੂਪ ਦੇਣਾ
ਹ. ਨਤੀਜੇ	• ਅਡਹਾਕ ਸੱਤਾਵਾਦੀ • ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਕੰਟਰੋਲ-ਮੁਖੀ ਹੈ • ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ	• ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹੁਣਾ

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦਾ ਚੁਰੇੜਾ ਰੂਪ — ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਹੀ ਰਾਹੀਂ ਪੁਲਿਸਿੰਗ — ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚਲੀ ਦੂਰੀ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ। ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਜੇ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੋਮਲ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਜਿਵੇਂ ਟਰੈਫਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਸਮਾਜਿਕ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ, ਆਦਿ ਵਿਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰ ਸਕਣ। ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਮਝ ਜਾਂ ਤਾਂ ਘਟਾਉਵਾਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਹ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਆਖੀਏ ਤਾਂ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਨਾ ਕੇਵਲ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਾਸਤੇ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਸਗੋਂ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਖੂਬੀਆਂ:

(ੳ) ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਜੁਰਮਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ, ਸੁਰਖਿਅਤ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲ ਪੂਰਤੀ ਉਸਾਰਨ ਲਈ ਚੋਖੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

(ਅ) ਇਸ ਅੰਦਰ ਹੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦਰਮਿਆਨ ਤਾਲਮੇਲ ਦਾ ਸਵੈ-ਸਿਰਜਤ ਮੈਕਾਨਿਜ਼ਮ (mechanism) ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(ੲ) ਇਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੋਹਾਂ ਲਈ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ, ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਮੁਖ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਿਸਟਮ (system) ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

(ਸ) ਵਲੰਟਰੀ (voluntary) ਉਪਰਾਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਇਹ ਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਅਤੇ ਮਿਲਵਰਤਣੀ ਉਦਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(ਹ) ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਵੇਂ ਹੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਅਖੰਡ ਹਿੱਸਾ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਵੱਖਰੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਜਾ ਕਾਰਜਕਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਹਰ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦੀਆਂ ਕੁਸ਼ਲਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦੇ ਕਾਰਜ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣਗੇ।

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਨੇ ਕੁਸ਼ਲ, ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਤੇ ਕਾਰਗਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਪੂਰਤੀ (ਸਰਵਿਸ ਡਲਿਵਰੀ) ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ (ਲੋਕਾਂ) ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਸੰਪਰਕ ਮੁੜ-ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਕੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?

- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਸਿਰਫ ਇਕਹਿਰੀ ਖਿੜਕੀ (ਸਿੰਗਲ ਵਿੰਡੋ) ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਕ ਵਾਧੂ ਬਲ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ, ਮਿਸਾਲ ਲਈ, ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਮੁਖਬਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ।

- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਮਸਿਆ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਤਕਨੀਕ।
- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਨਾ ਤਾਂ ਬਾਕਾਇਦਾ ਪੁਲਿਸ ਉਤੇ ਕੋਈ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਚੀਜ਼ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮਰਥਨਕਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਹੈ।
- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਲੰਟੀਅਰ ਵਜੋਂ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਰਣਨੀਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਡਹਾਕ (ਖਾਸ ਮਤਲਬ ਲਈ) ਟੋਕਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਡਹਾਕ ਟੋਕਰੀ ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪੱਖਪਾਤ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਹੈ ਕੀ?

- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਆਮ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦਾ ਅਖੰਡ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।
- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਸੰਸਥਾਕ੍ਰਿਤ ਸੰਜੁਗਤ ਪਹੁੰਚ ਹੈ ਜੋ ਲਿੰਗ, ਜਾਤ, ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਦੀ ਹੈ।
- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਪੁਲਿਸ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਹਿਭਾਗੀਆਂ (ਸਟੇਕਹੋਲਡਰਾਂ) ਦਰਮਿਆਨ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਜੁਰਮਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ, ਬਚਾਉ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸਿਰਜੀ ਗਈ ਹੈ।
- ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦਾਅਪੇਚਾਂ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਪ੍ਰਤੀ ਇਕ ਪਹੁੰਚ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਮਿਲਵਰਤਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਸਪਰ ਸੰਪਰਕ ਆਧਾਰਤ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ।
- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਨਾਲ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਕਿਉਂ ਹੈ?

- ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਬੇਗਾਨੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।
- ਅਡਹਾਕ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰਖਣ ਦੀ ਲੋੜ।

- ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਣਪ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਡੇ ਭੰਡਾਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ।
- ਜੁਰਮਾਂ ਦੇ ਰੁਝਾਣਾਂ ਵਿਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਅਤੇ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਸੀਮਤ ਸਰੋਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਤੇਜ਼ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਇਕਸੁਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਅਕਸ ਸੁਧਾਰਨਾ।

ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

- ਅਡਹਾਕ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਉਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਈ ਰੂਪ ਦੇਣਾ।
- ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਸ਼ਿਰਕਤ ਚੰਗੇਰੀ ਬਣਾਉਣਾ।
- ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰਾਂ, ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕਤਾ ਅਤੇ ਖਤਰੇ ਉਠਾਕੇ ਅਗੇ ਵਧਣ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦਿਆਂ ਮੂਹਰਲੀਆਂ ਸਫਾਂ ਵਿਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਨੂੰ ਵਿਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨਾ।
- ਸਮਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਕਰਨਾ, ਜੁਰਮਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਅਮਨ ਕਾਇਮ ਰਖਣ ਉਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨਾ।
- ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣਾ।

ਭਾਗ-3

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਈ ਰੂਪ ਦੇਣਾ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੋਢੀ ਯਤਨ ਇਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ ਉਪਰਲੀ ਕਮਾਨ ਵਲੋਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮਰਥਨ ਦੀ ਘਾਟ, ਫੰਡ ਨਾਕਾਫੀ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਈ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ। ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਆਸਾਂ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਵਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲੋਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਚ ਬਿਹਤਰੀ ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਲੋਕ-ਦੋਸਤਾਨਾ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਬਣਨ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ — ਚਾਹੇ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੁਚੱਜਾ ਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਚਿੱਤਵਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ

'ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ' ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

- ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਖੁਦ-ਮੁਖਤਿਆਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰਡ ਸਭਾਵਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਬਾ-ਵਕਾਰ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਾ-ਮੁੱਖੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਮੰਚ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਇਹ ਜੁਰਮਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਨ, ਪੀੜਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਵਿਧੀਆਂ, ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ-ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਲਈ ਮੈਦਾਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਇਹ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਪੁਲਿਸ ਸਿਸਟਮ ਨਾਲ ਸੁਮੇਲਣ ਦਾ ਸੰਸਥਾਕਰਣ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ।
- ਇਸ ਕੋਲ ਸਿਵਲ, ਨਿਆਇਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਦਾ ਅੰਤਰੀਵ-ਨਿਰਮਿਤ (ਬਿਲਟ-ਇਨ) ਮੈਕਾਨਿਜ਼ਮ ਹੈ।
- ਇਹ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦਾ ਛੇ-ਪਰਤੀ (ਸਿਕਸ-ਟਾਇਰ) ਸਿਸਟਮ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਸਮਾਜ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੱਗਾਂ, ਐਨਜੀਓ ਸੰਗਠਨਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਕਾਰਜਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਉਤੇ ਆਧਾਰਤ ਕਮੇਟੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਕਾਰਜਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਹੋਵੇ। ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨਕਸ਼ੇ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਦੋਹਾਂ ਹੀ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਪੂਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਜ਼ਬ ਕੀਤੇ ਜਾਣਾ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਈ ਰੂਪ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਘਾਟ ਇਸ ਨੂੰ ਅਡਹਾਕ (Adhoc) ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਮਲੇ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸਿਪਾਹੀ ਲਿੰਗ ਆਧਾਰਤ ਮਸਲਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਅਜੋਕੇ ਪੁਲਿਸ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਉਹ ਬਲਾਤਕਾਰ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਇਲਾਜ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਕਾਬਲ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਡਹਾਕ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਲਗਾਤਾਰ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਇਨਪੁਟ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਸਥਾਈ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਪਦਾਰਥਕ ਸੋਮਿਆਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸਮਰਥਨ ਢਾਂਚਿਆਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਅਡਹਾਕ ਪਹਿਕਦਮੀਆਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਅਪਾਹਜ ਨਾ ਬਣਾ ਦੇਣ , ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ — ਸਾਂਝ — ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਈ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ।

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ਸਾਂਝ) ਕੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ?

ਸਾਂਝ ਛੇ-ਪਰਤੀ ਅਦਾਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਖਰ ਉਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਫੇਅਰਜ਼ ਡਿਵੀਜ਼ਨ (ਸੀ.ਏ.ਡੀ.— ਕੈਡ (CAD) ਅਤੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨੀਤੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ, ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸੰਜੁਗਤਨ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀਆਂ ਪਰਣਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀ.ਪੀ.ਆਰ.ਸੀ.) ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਢਾਂਚਿਆਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਕੰਮ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦਾ ਸੰਸਥਾਕਰਣ

- ਸਰਕਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ
- ਐਨਜੀਓ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ: ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ
- ਪੁਲਿਸ-ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਮਾਲਕੀ
- ਪੁਲਿਸ-ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਕੀਮਾਂ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਨੋਡਲ ਕੇਂਦਰ
- ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਮਿਆਰੀ ਪੂਰਤੀ

ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਅਮਲੇ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਨੂੰ ਚੁਸਤ ਦਰੁਸਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਵੀ ਅਤੇ ਛੇਵੀਂ ਟਾਇਰ , ਅਰਥਾਤ, ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀ.ਪੀ.ਐਸ.ਸੀ.) ਅਤੇ ਥਾਣਾ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਪੀ.ਐਸ.ਓ.ਸੀ.) ਵਿਚਾਲੇ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

- ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀ.ਪੀ.ਆਰ.ਸੀ., ਸੀ.ਪੀ.ਐਸ.ਸੀ. ਅਤੇ ਪੀ.ਐਸ.ਓ.ਸੀ.) ਰਜਿਸਟ੍ਰਡ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਸਭਾਵਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਪੁਲਿਸ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਭਾਈਵਾਲੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਖ ਲੱਛਣ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:
  - ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ;
  - ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤਕ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਿਲਵਰਤਣ;
  - ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਜਮਾਂ ਕਰ ਲੈਣਾ
- ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪਸਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਨੋਡਲ ਸਥਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
  - ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਂਬੱਧ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ
  - ਲੋਕ-ਮੁਖੀ ਸਕੀਮਾਂ
  - ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਸਰੋਤ ਆਧਾਰ
  - ਤਸਦੀਕ, ਜੁਰਮ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ
  - ਪੀੜਤ ਸਹਾਇਤਾ ਯੂਨਿਟ
  - ਬਾਲ ਯੂਨਿਟ
  - ਲਿੰਗ, ਜੁਰਮ ਰੋਕਥਾਮ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਰਗੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਾ ਉਸਾਰੀ ਕੇਂਦਰ
  - ਇਸਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਲਾਈਨ (ਹੈਲਪ ਲਾਈਨ)
  - ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਐਨਆਰਆਈ ਵਰਗੇ ਪਰਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਕੇਂਦਰ

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸ ਕੇਂਦਰਾਂ — ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ — ਦੀ ਸਾਰਥਕਤਾ

- ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤਕ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੌਖੀ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਪਹੁੰਚ
- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ

- ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ
- ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤਬਕਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਬ ਹੋਣ ਦਾ ਮੰਚ
- ਜੁਰਮਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਨ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਉਸਾਰਦਾ ਹੈ।

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ : ਧਾਰਨਾ

- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਨਾਲ ਸੁਮੇਲਣ ਦਾ **ਸੰਸਥਾਕ੍ਰਿਤ** ਉਪਰਾਲਾ।
- ਇਹ ਜੁਰਮਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਨ, ਪੀੜਤ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਵਿਧੀਆਂ, ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ, **ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਲਈ ਸਥਾਨ** ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਸਿਵਲ, ਨਿਆਇਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ **ਤਾਲਮੇਲ ਲਈ ਅੰਤਰ-ਨਿਰਮਿਤ ਮੈਕਾਨਿਜ਼ਮ** ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦਾ ਛੇ-ਪਰਤੀ (ਸਿਕਸ ਟਾਇਰ) ਸਿਸਟਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਸਮਾਜ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੱਗ, ਐਨਜੀਓ ਸੰਗਠਨਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਬਣੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਇਕ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਫੇਅਰਜ਼ ਡਿਵੀਜ਼ਨ (ਸੀਏਡੀ) ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ) ਅਤੇ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਥਾਣਾ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਤਕ ਪਹੁੱਚ ਵਾਸਤੇ ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।
- ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਦੇ ਅਗੇ ਵੱਲ ਵੀ ਸੰਪਰਕ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿਛੇ ਵੱਲ ਵੀ। ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਸੇਧਾਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਯੋਗਤਾ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਪਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਪਰਤਾਂ (ਟਾਇਰ) ਆਧਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਆਪਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਲੋੜ ਆਧਾਰਤ ਸਕੀਮਾਂ ਉਲੀਕਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਹਰ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ) ਇਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰਡ ਸਭਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸਾਂਝੇ

ਤੌਰ ਤੇ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤਕ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਚ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੇ ਹਨ।

- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਚੁਣਵੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ 'ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਸਥਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵੀ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਆਧਾਰ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਦਿਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਲਾਕਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਜਾਨਦਾਰ ਧੜਕਣ ਬਣਦੀ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਵਸੋਂ ਦੀਆਂ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਲੋੜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਦੀ ਹੈ।
- ਇਲਾਕਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਉਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਲਈ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਮੂਹ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਸਰਗਰਮੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਵੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਜਾਵੇ।

ਭਾਗ-4

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ਸਾਂਝ) ਦਾ ਸੰਸਥਾਗਤ ਢਾਂਚਾ

ਸਾਂਝ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਢਾਂਚਾ, ਇਸ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪੱਧਰ, ਹਰ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਕੇਂਦਰ, ਇਹਨਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਾਂਝ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਲੱਛਣ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਲੱਖਣ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

- ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ 'ਦ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ, 2007' ਰਾਹੀਂ ਸੰਸਥਾਈ ਰੂਪ ਦੇ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਇੰਜ ਇਸ ਨੂੰ ਅਡਹਾਕਵਾਦ ਤੋਂ ਰਖਵਾਲੀ ਦੇ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ।
- ਬੜੀ ਬਾਰੀਕਬੀਨੀ ਨਾਲ ਵਿਉਂਤੇ ਗਏ ਇਹਨਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ 'ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ ਤੇ' ਨਾ ਨਵੀਂ ਸ਼ਕਲ ਦਿਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਮੁੜ-ਸੰਗਠਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਇਸ ਕੋਲ 'ਆਧਾਰ ਸਰਗਰਮੀਆਂ' ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਰੂਪ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ; ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਉਪਬੰਦ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਆਰੰਭੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦੇ ਹਰ ਪੱਧਰ ਉਤੇ, ਕਮੇਟੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਤਾਲਮੇਲ ਗਰੁੱਪਾਂ ਤਕ, ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਅਖੰਡ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟ੍ਰਡ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਮੈਂਬਰ ਐਕਸ-ਆਫੀਸ਼ੋ (ਅਹੁਦੇ ਸਦਕਾ) ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਘਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਾਂਝ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਸੰਸਥਾਗਤ ਢਾਂਚਾ

ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸ ਕੇਂਦਰਾਂ (ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ) ਦਾ ਢਾਂਚਾ

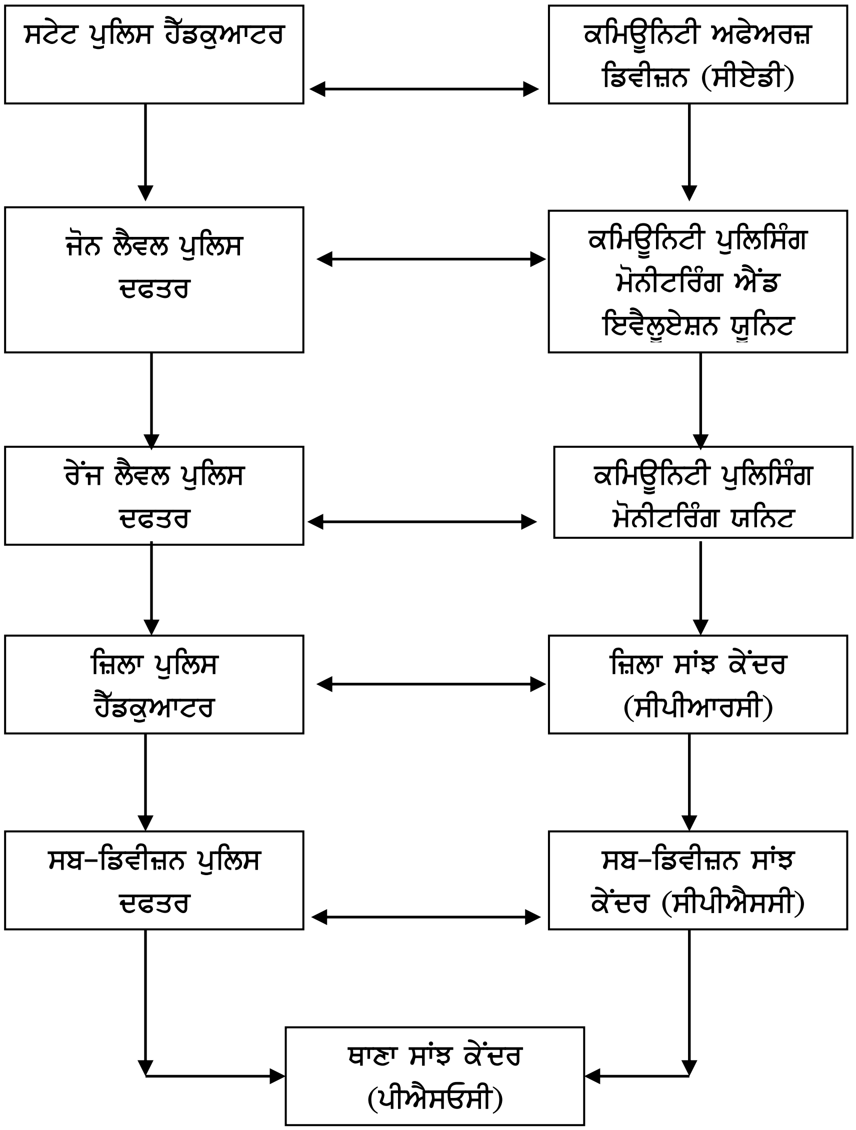

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਢਾਂਚਾ

ਸਾਂਝ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਛੇ-ਪਰਤੀ (ਸਿਕਸ ਟਾਇਰ) ਖੜ੍ਹਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਢਾਂਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੇਟਵੇਂ ਤੌਰ ਤੇ ਹਰ ਪਰਤ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਢਾਂਚਿਆਂ ਨਾਲ ਬਹੁ-ਖੇਤਰੀ ਸੰਪਰਕ ਹਨ। ਹਰ ਖੇਤਰ ਆਪਣੀ ਪਰਤ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਵਿਚ ਬੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ਸਾਂਝ) ਦਾ ਢਾਂਚਾ

ਸਟੇਟ ਪੁਲਿਸ ਹੈਡਕੁਆਟਰ	ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਫੇਅਰਜ਼ ਡਿਵੀਜ਼ਨ (ਸੀਏਡੀ)
ਜੋਨਲ ਦਫਤਰ	ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਮੋਨੀਟਰਿੰਗ ਅਤੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਯੂਨਿਟ
ਰੇਂਜ ਦਫਤਰ	ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਮੋਨੀਟਰਿੰਗ ਯੂਨਿਟ
ਜ਼ਿਲਾ ਪੁਲਿਸ ਹੈਡਕੁਆਟਰ	ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ
	ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ) 1) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਨ ਯੂਨਿਟ 2) ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਮ ਸੂਚਨਾ ਯੂਨਿਟ I. ਐਨਆਰਆਈ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਊਂਟਰ II. ਜੁਰਮ ਰੋਕਥਾਮ ਕਾਊਂਟਰ III. ਤਸਦੀਕ ਅਤੇ ਆਗਿਆ ਕਾਊਂਟਰ IV. ਆਰਟੀਆਈ ਕਾਊਂਟਰ V. ਟਰੈਫਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਕਾਊਂਟਰ 3) ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਸਹਾਇਤਾ ਯੂਨਿਟ 4) ਸੰਵੇਦਨੀਕਰਣ ਅਤੇ ਝਗੜਾ ਨਿਪਟਾਊ ਯੂਨਿਟ (ੳ) ਮਰਦ ਔਰਤ ਝਗੜੇ ਨਜਿੱਠਣਾ (ਅ) ਆਰਥਿਕ ਝਗੜੇ ਨਜਿੱਠਣਾ (ੲ) ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਝਗੜੇ ਨਜਿੱਠਣਾ
ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਪੁਲਿਸ ਦਫਤਰ	ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ
	ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਐਸਸੀ) 1) ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਮ ਸੂਚਨਾ ਯੂਨਿਟ 2) ਐਨਆਰਆਈ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਊਂਟਰ 3) ਮਰਦ ਔਰਤ ਝਗੜੇ ਨਜਿੱਠਣ ਯੂਨਿਟ
ਥਾਣਾ (ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ)	ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ
	ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਪੀਐਸਓਸੀ) 1) ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਮ ਸੂਚਨਾ ਯੂਨਿਟ 2) ਮਰਦ ਔਰਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਝਗੜੇ ਨਜਿੱਠਣ ਯੂਨਿਟ

I. ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਫੇਅਰਜ਼ ਡਿਵੀਜ਼ਨ (ਸੀਏਡੀ): ਪੁਲਿਸ ਹੈੱਡਕੁਆਟਰ ਲੈਵਲ

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਫੇਅਰਜ਼ ਡਿਵੀਜ਼ਨ (ਸੀਏਡੀ) ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਹੈੱਡਕੁਆਟਰ ਉਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਵਿਉਂਤਣ, ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰੀਖਣ (ਮੋਨੀਟਰ) ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਚੰਗੇਰੇ ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਮੈਦਾਨੀ ਇਕਾਈਆਂ ਤੋਂ ਜੋ ਮਿਆਦੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕੈਡ (ਸੀਏਡੀ) ਫੈਸਲੇ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਏਡੀਜੀਪੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਵਾਲਾ ਕੈਡ ਦਾ ਇਕ ਨੋਡਲ ਅਫਸਰ ਸਕੀਮ ਦੀ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ, ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਰੀਵਿਊ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨੋਡਲ ਅਫਸਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਆਈਜੀਪੀ/ ਹੈੱਡਕੁਆਟਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਨਵਾਂ ਅਹੁਦਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ਆਈਜੀਪੀ/ਹੈੱਡਕੁਆਟਰ -ਕਮ-ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਫੇਅਰਜ਼। ਡੀਆਈਜੀ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਵਾਲੇ ਇਕ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਕੈਡ (ਸੀਏਡੀ) ਵਿਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਕੇ ਡੀਆਈਜੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਫੇਅਰਜ਼ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੈਡ ਆਪਣਾ ਕੰਮ 'ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ' ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਫੇਅਰਜ਼ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਯੂਨਿਟ
• ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਨ ਯੂਨਿਟ • ਝਗੜਾ ਨਜਿੱਠਣ ਯੂਨਿਟ • ਆਰਥਿਕ, ਮਰਦ-ਔਰਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਝਗੜਾ ਨਜਿੱਠਣ ਯੂਨਿਟ • ਪਰਵਾਸੀ (ਐਨਆਰਆਈ) ਮਾਮਲੇ ਯੂਨਿਟ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ

- ਨੋਡਲ ਅਫਸਰ: ਏਡੀਜੀਪੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ
- ਸਹਾਇਕ: ਆਈਜੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ

ਕੈਡ (ਸੀਏਡੀ) ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜ

(i) ਰਾਜ ਵਿਚ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਈ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।

(ii) ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ), ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਐਸਸੀ) ਅਤੇ ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਪੀਐਸਓਸੀ) ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਸਹਿਤ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਮੋਟੀਆਂ ਸੇਧਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ।

(iii) ਇਹਨਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦਾ ਮਿਆਦੀ ਰੀਵਿਊ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ।

(iv) ਬੱਜਟ ਵਿਚ ਅਤੇ ਉਂਜ ਵਿਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ।

II. ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਮੋਨੀਟਰਿੰਗ ਅਤੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਯੂਨਿਟ (ਜੋਨ ਪੱਧਰ ਤੇ)

ਜੋਨ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਤੀ ਇਹਨਾਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦਾ, ਕੈਡ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਸੇਧਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਨਿਰੀਖਣ (ਮੋਨੀਟਰ) ਅਤੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

III. ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਮੋਨੀਟਰਿੰਗ ਯੂਨਿਟ (ਰੇਂਜ ਪੱਧਰ ਤੇ)

ਰੇਂਜ ਪੱਧਰ ਦੇ ਡੀਆਈਜੀ ਹੇਠੋਂ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ), ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਐਸਸੀ) ਅਤੇ ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਪੀਐਸਓਸੀ) ਤੋਂ ਪੁਜੀਆਂ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਸਾਂਝ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਆਪ ਦੇਖਕੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਪੂਰਵ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਜੋੜਕੇ, ਉਸ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਜੋਨ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਯੂਨਿਟ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ

- ਕੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਨੂੰ ਆਮ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦਾ ਅਖੰਡ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ?
- ਕੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਲਈ ਸੰਸਥਾਗਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?
- ਕੀ ਰੀਜਨਲ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨੀਤੀ ਚੌਖਟੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੂਖਮ ਉਦਮ ਤਕ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦਾ ਏਕੀਕਰਣ ਮੈਕਾਨਿਜ਼ਮ ਮੌਜੂਦ ਹੈ?
- ਕੀ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਮਾਡਲ ਉਤਸ਼ਾਹੁਣ ਲਈ ਦੂਜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਢਾਂਚੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ?
- ਕੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਕੋਈ ਸਿਆਸੀ ਮਾਲਕੀ ਹੈ?
- ਕੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਪਰਣਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਮਾਲਕੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦੇ ਹਨ?
- ਕੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਸਮਰਪਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਮੈਕਾਨਿਜ਼ਮ ਹੈ?
- ਕੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਅਤੇ ਅਮਲ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿਚ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- ਦਿਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਲੋਂ ਦਿਤੇ ਹੁੰਗਾਰੇ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਪੱਧਰ ਕੀ ਹੈ?
- ਕੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹਿੱਤਭਾਗੀ (ਸਟੇਕਹੋਲਡਰ) ਬਣ ਗਏ ਹਨ?

IV. ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ — ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸ ਸਰੋਤ ਕੇਂਦਰ

ਭੂਮਿਕਾ

ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ (ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ) ਦਾ ਦੂਜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਢਾਂਚਿਆਂ ਨਾਲ ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸ ਸਰੋਤ ਕੇਂਦਰ — ਸੀਪੀਆਰਸੀ) ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰੀ ਸਾਂਝ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਅਮਲੇ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਸਤ ਦਰੁਸਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਵੀਂ ਤੇ ਛੇਵੀਂ ਪਰਤ ਨਾਲ, ਅਰਥਾਤ, ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ (ਸੀਪੀਐਸਸੀ) ਅਤੇ ਥਾਣੇ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ (ਪੀਐਸਓਸੀ) ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ) ਇਕੋ ਛੱਤ ਹੇਠ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋਕ-ਮੁਖੀ ਪੂਰਤੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰੀ ਕੇਂਦਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਅਤੇ ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੋਂ ਸਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਇਥੇ ਇਕੱਤਰ ਅਤੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਯੂਨਿਟ (ਇਕਾਈਆਂ)

- ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਨ ਯੂਨਿਟ
- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਮ ਸੂਚਨਾ ਯੂਨਿਟ
    - ਐਨਆਰਆਈ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਊਂਟਰ
    - ਜੁਰਮ ਰੋਕਥਾਮ ਕਾਊਂਟਰ
    - ਤਸਦੀਕ ਅਤੇ ਆਗਿਆ ਕਾਊਂਟਰ
    - ਆਰਟੀਆਈ ਕਾਊਂਟਰ
    - ਟਰੈਫਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਕਾਊਂਟਰ
- ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਸਹਾਇਤਾ ਯੂਨਿਟ
- ਸੰਵੇਦਨੀਕਰਣ ਅਤੇ ਝਗੜਾ ਨਿਪਟਾਊ ਯੂਨਿਟ
    - ਮਰਦ ਔਰਤ ਝਗੜੇ ਨਜਿੱਠਣਾ
    - ਆਰਥਿਕ ਝਗੜੇ ਨਜਿੱਠਣਾ
    - ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਝਗੜੇ ਨਜਿੱਠਣਾ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ

- ਵੱਡੇ ਜਿਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਪੀ. ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਜਿਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਡੀ .ਐਸ. ਪੀ. ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਡਿਸਟਰਿਕਟ ਕੰਮਿਉਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਅਫਸਰ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ.ਓ. (D.C.P.O.) ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
    - ਇੰਚਾਰਜ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ) ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ।
    - ਵਿਭਿੰਨ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।
    - ਸਾਂਝ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੀਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰਖਣਾ ਵੀ।
    - ਹਫਤੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਐਸਐਸਪੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਨ ਮੀਟਿੰਗ ਆਯੋਜਤ ਕਰਨਾ।
    - ਕਨਵੀਨਰ ਅਤੇ ਕੋ-ਕਨਵੀਨਰ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ।
    - ਦੂਜੇ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ।
    - ਸਾਂਝੀਆਂ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਸੰਗਠਤ ਕਰਨਾ।
    - ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ (ਸੀਪੀਐਸੀ) ਅਤੇ ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ (ਪੀਐਸਓਸੀ) ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ।
    - **ਸਹਾਇਤਾ:** ਵੱਖ ਵੱਖ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਅਤੇ ਅਮਲੇ ਵਲੋਂ
    - ਸੁਆਗਤੀ ਮੇਜ਼ ਉਤੇ ਬਹੁਮੰਤਵੀ ਅਮਲਾ ਬੈਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
    - ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਫਸਰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ।

ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜ

- ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ, ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਤਫਤੀਸ਼, ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਆਨਲਾਈਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਝਗੜੇ, ਆਰਥਿਕ ਜੁਰਮ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਪੀੜਤ ਰਾਹਤ, ਐਨਆਰਆਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਸਲਾਹ ਦੇਣਾ।
- ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ, ਜੁਰਮਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ।
- ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਵਿਧੀਆਂ, ਆਵਾਜਾਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਸਹਾਇਤਾ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ।
- ਸਾਂਝ ਕਮੇਟੀ/ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਬਣਾਉਣਾ

ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸਰਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ

- ਕੁਸ਼ਲ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਹਾਨੀ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰਸੀਦ ਦੇਣਾ।
- ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਲੋਕ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਰਾਏ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਰੀਕਾਰਡ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਹਨ।
- ਬਾਕਾਇਦਾ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਰੁਚੀ ਲੈਣਾ।
- ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ) ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਫੈਲਾਉਣਾ।
- ਲੋਕ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ।
- ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਤੇ ਪਦਾਰਥਕ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ।

V. ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਐਸਸੀ) —ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ

ਭੂਮਿਕਾ

ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਯੂਨਿਟਾਂ ਤਕ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਹੋਣਗੇ।

ਯੂਨਿਟ (ਇਕਾਈਆਂ)

(i) ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਮ ਸੂਚਨਾ ਯੂਨਿਟ
(ii) ਐਨਆਰਆਈ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਊਂਟਰ
(iii) ਮਰਦ-ਔਰਤ ਝਗੜੇ ਨਜਿੱਠਣ ਯੂਨਿਟ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ

- ਸਬ–ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਐਸਸੀ) ਦਾ ਇਨਚਾਰਜ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੇਗਾ।
- ਵਿਭਿੰਨ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ
- ਸਾਂਝ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਰੀਕਾਰਡ ਰਖਣਾ
- ਕਨਵੀਨਰ ਅਤੇ ਕੋ–ਕਨਵੀਨਰ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ
- ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ) ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਰਖਣਾ
- ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ) ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਸਾਂਝੀ ਚੇਤਨਾ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਚਲਾਉਣਾ
- ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਪੀਐਸਓਸੀ) ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ
- ਰਿਸ੍ਰੈਪਸ਼ਨ ਡੈਸਕ (Reception Desk) ਬਹੁ-ਮੰਤਵੀ ਸਟਾਫ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਦਾ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਫਸਰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵ

- ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ, ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਤਫਤੀਸ਼, ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਆਨਲਾਈਨ (online) ਸਹੂਲਤ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਝਗੜੇ, ਆਰਥਿਕ ਜੁਰਮ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਪੀੜਤ ਰਾਹਤ, ਐਨਆਰਆਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਸਲਾਹ ਦੇਣਾ।
- ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ, ਜੁਰਮਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ।
- ਸਾਂਝ ਕਮੇਟੀ/ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਬਣਾਉਣਾ

ਸਬ–ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸਰਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ

- ਕੁਸ਼ਲ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਹਾਨੀ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰਸੀਦ ਦੇਣਾ।
- ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਲੋਕ ਸਬ–ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ (ਸੀਪੀਐਸਸੀ) ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਰਾਏ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਰੀਕਾਰਡ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਹਨ।

- ਬਾਕਾਇਦਾ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਰੁਚੀ ਲੈਣਾ।
- ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ (ਸੀਪੀਐਸਸੀ) ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਫੈਲਾਉਣਾ।

VI. ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਪੀਐਸਓਸੀ)

ਭੂਮਿਕਾ

ਥਾਣਿਆਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤਕ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ ਇਸਦਾ ਅੰਤਮ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਹਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਯੂਨਿਟ (ਇਕਾਈਆਂ)

I. ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਮ ਸੂਚਨਾ ਯੂਨਿਟ
II. ਮਰਦ-ਔਰਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਝਗੜੇ ਨਜਿੱਠਣ ਯੂਨਿਟ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ

- ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੇਗਾ।
- ਵਿਭਿੰਨ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ
- ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ) ਅਤੇ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਰਖਣਾ
- ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ) ਅਤੇ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ

- **ਸਹਾਇਤਾ:** ਵੱਖ ਵੱਖ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਵਲੋਂ
  - ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ ਡੈਸਕ (Reception Desk) ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਬਹੁ-ਮੰਤਵੀ ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਦੇਣਾ।
  - ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਦਾ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਫਸਰ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵ

- ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ, ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਤਫਤੀਸ਼, ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਆਨਲਾਈਨ (online) ਸਹੂਲਤ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਸਲਾਹ ਦੇਣਾ।
- ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ, ਜੁਰਮਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ।
- ਸਾਂਝ ਕਮੇਟੀ / ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਬਣਾਉਣਾ

ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸਰਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ

- ਕੁਸ਼ਲ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਹਾਨੀ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰਸੀਦ ਦੇਣਾ।
- ਬਾਕਾਇਦਾ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਸਾਂਝ ਕਮੇਟੀ/ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਰੁਚੀ ਲੈਣਾ।
- ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ), ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ (ਸੀਪੀਐਸਸੀ) ਬਾਰੇ, ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਫੈਲਾਉਣਾ।

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਾਂਝ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤੇ

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਾਂਝ ਕੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ?

- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;
- ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤਕ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਿਲਵਰਤਣ;
- ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਜਮਾਂ ਕਰਨਾ

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਗਤ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ?

- ਅਡਹਾਕ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ
- ਸਮਸਿਆ-ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼-ਕੇਂਦਰਿਤ ਦਖਲ
- ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਭਵ ਵਰਤੋਂ ਹੋਣ ਦੀ ਘਾਟ

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦੇ ਸੰਸਥਾਕਰਣ ਲਈ ਕਦਮ

- ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ (ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ)
- ਐਨਜੀਓ (NGO) ਬਣਾਉਣਾ: ਸੋਸਾਇਟੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ
- ਪੁਲਿਸ-ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਮਾਲਕੀ
- ਪੁਲਿਸ-ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਕੀਮਾਂ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਲਈ ਨੋਡਲ ਕੇਂਦਰ
- (ਆਧਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ) ਮਿਆਰੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰਤੀ

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

- ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨਾਲ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਿਚ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਪੁਲਿਸਿੰਗ ਦਾ ਛੇ ਪਰਤੀ (ਸਿਕਸ ਟਾਇਰ) ਸਿਸਟਮ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਮੇਟੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿਵਲ ਸਮਾਜ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੱਗਾਂ, ਐਨਜੀਓ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- ਹਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸ ਸੈਂਟਰ / ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਇਕ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਰਜਿਸਟ੍ਰਡ ਸਭਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਦੇ ਅਗੇ ਵੱਲ ਅਤੇ ਪਿਛੇ ਵਲ ਸੰਪਰਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੀਤੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਯੋਗਤਾ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਪਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਆਧਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਥਾਨਕ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਲੋੜ ਆਧਾਰਤ ਸਕੀਮਾਂ ਬਣਾ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਪਹਿਲੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪਰਤਾਂ ਮੁਖ ਤੌਰ ਤੇ ਨੀਤੀ ਘੜਣ, ਨਿਰੀਖਣ (ਮੋਨੀਟਰ) ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ — ਅਰਥਾਤ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ), ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਐਸਸੀ) ਅਤੇ ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਪੀਐਸਓਸੀ) — ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹਈਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੇਂਦਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਖੜ੍ਹਵੇਂ ਦਾਅ (Vertically) ਅਤੇ ਲੇਟਵੇਂ ਦਾਅ (Horizontally) ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੰਪਰਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਲੇਟਵੇਂ ਦਾਅ ਹਰ ਪਰਤ ਦੇ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਢਾਂਚਿਆਂ ਨਾਲ ਬਹੁ-ਖੇਤਰੀ ਸੰਪਰਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

- ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ) ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੂਨਿਟ ਅਤੇ ਕਾਊਂਟਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਐਸਸੀ) ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟ ਅਤੇ ਇਸੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕਾਊਂਟਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਪੀਐਸਓਸੀ) ਵਿਚ ਦੋ ਯੂਨਿਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
- ਇਹਨਾਂ ਛੇ ਪਰਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਪਰਤ ਦਾ ਇਕ ਸਮੁਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਨਚਾਰਜ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਇਕ ਅਫਸਰ ਹੋਵੇਗਾ।
- ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲਾ, ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ, ਸੀਪੀਐਸਸੀ ਅਤੇ ਪੀਐਸਓਸੀ) ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਢਾਂਚੇ, ਟਰੇਨਿੰਗ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ — ਜਿਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਰਾਹਤ ਯੂਨਿਟ, ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾ ਕਮ ਸੂਚਨਾ ਕੇਂਦਰ, ਝਗੜਾ ਨਜਿੱਠਣ ਯੂਨਿਟ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਨ ਯੂਨਿਟ — ਦੀ ਤੈਨਾਤੀ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਬਣਤਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ-5

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ

ਜੁਰਮਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਰੋਕਥਾਮ, ਨਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ, ਸਸਟੇਨੇਬਲ (sustainable) ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ (ਕਮਿਊਨਿਟੀ) ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਫਲਸਰੂਪ, ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟ ਵੱਖਰਾ ਸਥਾਨ ਵੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ, ਜੁਰਮਾਂ ਦੀ ਸੂਹ ਲਈ, ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਪਹੁੰਚ ਲਈ ਪ੍ਰਸਪਰ ਸੰਪਰਕ ਵਾਲੇ ਮੰਚ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇ। ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਸੁਵਿਧਾ ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੋਂ ਉਲਟ, ਇਹਨਾਂ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੱਗ ਸਲਾਹਕਾਰ, ਮਨੁੱਖੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ, ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵਡੀ ਗੱਲ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਰਮਿਆਨ ਪ੍ਰਸਪਰ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਸਥਾਕ੍ਰਿਤ ਮੈਕਾਨਿਜ਼ਮ (mechanism) ਉਪਲਬਧ ਹਨ।

ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ)

ਇਹਨਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ (ਯੂਨਿਟ) ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਰਾਹਤ, ਬਾਲ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੂਨਿਟਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਯੂਨਿਟ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ਦੇ 8 ਵਜੇ ਤਕ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ।

ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ) ਦੇ ਯੂਨਿਟ

1) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਨ ਯੂਨਿਟ
2) ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾ ਕਮ ਸੂਚਨਾ ਯੂਨਿਟ
   ੳ. ਐਨਆਰਆਈ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਊਂਟਰ
   ਅ. ਜੁਰਮ ਰੋਕਥਾਮ ਕਾਊਂਟਰ
   ੲ. ਤਸਦੀਕ ਅਤੇ ਆਗਿਆ ਕਾਊਂਟਰ
   ਸ. ਆਰਟੀਆਈ ਕਾਊਂਟਰ
   ਹ. ਟਰੈਫਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਕਾਊਂਟਰ
3) ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਰਾਹਤ ਯੂਨਿਟ
4) ਸੰਵੇਦਨਾਕਰਣ ਅਤੇ ਝਗੜਾ ਨਜਿੱਠਣ ਯੂਨਿਟ
   ੳ. ਮਰਦ ਔਰਤ ਦੇ ਝਗੜੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਊਂਟਰ
   ਅ. ਆਰਥਿਕ ਝਗੜੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਊਂਟਰ
   ੲ. ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਝਗੜੇ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਕਾਊਂਟਰ

ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ) ਦੇ ਇਨਚਾਰਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ
○ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ। ○ ਵਿਭਿੰਨ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ। ○ ਸਾਂਝ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੀਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰਖਣਾ ਵੀ। ○ ਹਫਤੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਐਸਐਸਪੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਨ ਮੀਟਿੰਗ ਆਯੋਜਤ ਕਰਨਾ। ○ ਕਨਵੀਨਰ ਅਤੇ ਕੋ-ਕਨਵੀਨਰ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ। ○ ਦੂਜੇ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ। ○ ਸਾਂਝੀਆਂ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਸੰਗਠਤ ਕਰਨਾ। ○ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ (ਸੀਪੀਐਸੀ) ਅਤੇ ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ (ਪੀਐਸਓਸੀ) ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ।

ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ

ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਉਸਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰੇਗਾ। ਸੰਬੰਧਤ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੇ ਪੈਨਲ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਵਿਅਕਤੀ ਲਏ ਜਾਣਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ ਵਿਚ ਸਲਾਹਕਾਰ, ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਜਾਂ ਵਿਤੀ ਮਾਹਿਰ।

ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਪੂਰਤੀ

- ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ) ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਰਾਖਵੀਆਂ ਫੋਨ ਲਾਈਨਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਇਸਤਰੀ ਅਤੇ ਬਾਲ ਸਹਾਇਕ ਫੋਨ ਲਾਈਨਾਂ।
- ਰੈਫਰਲ ਸਿਸਟਮ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਸਚਿਤ ਮੁਲਾਕਾਤ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਸਮਾਂਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ ਅਤੇ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ

- ਮੰਗੇ ਜਾਣ ਉਤੇ ਐਨਜੀਓ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਲੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ

ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਕਾਰਜ	ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਅਸਰਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ
○ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ, ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਤਫਤੀਸ਼, ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਆਨਲਾਈਨ (online) ਸਹੂਲਤ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ○ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਝਗੜੇ, ਆਰਥਿਕ ਜੁਰਮ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਪੀੜਤ ਰਾਹਤ, ਐਨਆਰਆਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਸਲਾਹ ਦੇਣਾ। ○ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ, ਜੁਰਮਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ। ○ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਵਿਧੀਆਂ, ਆਵਾਜਾਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਸਹਾਇਤਾ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ।	• ਕੁਸ਼ਲ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਹਾਨੀ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰਸੀਦ ਦੇਣਾ। • ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਲੋਕ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਰਾਏ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਰੀਕਾਰਡ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। • ਬਾਕਾਇਦਾ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਰੁਚੀ ਲੈਣਾ। • ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ) ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਫੈਲਾਉਣਾ। • ਲੋਕ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ। • ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਤੇ ਪਦਾਰਥਕ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈਆਂ

- ਆਨਲਾਈਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ
- ਆਨਲਾਈਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ
- ਇਸਤਰੀਆਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਉਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ੋਰ
- ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਹੈਲਪ ਲਾਈਨ
- ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਰਦੇਸ਼
- ਆਮ ਅਪਰਾਧਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ
- ਸਾਈਬਰ ਜੁਰਮ
- ਟਰੈਫਿਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ
- ਆਨਲਾਈਨ ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਟੈਸਟ
- ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਪੁਲਿਸਿੰਗ
- ਜ਼ਿਲਾ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਆਰੰਭੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ
- ਜ਼ਿਲੇ ਬਾਰੇ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਗੁਣ

- ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਐਨਆਰਆਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਅਥਾਹ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ
- ਆਨਲਾਈਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ
- ਸਵਾਲ ਪੁਛੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ
- ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
- ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਆਧਾਰ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਯੂਨਿਟਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ।

1. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਨ ਯੂਨਿਟ:

ਇਸ ਯੂਨਿਟ ਨੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਸਮਾਂਬੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਨਿਪਟਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ	ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ
• ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਇਨਚਾਰਜ ਲਗਭਗ 12 ਘੰਟੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਮਿਲੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਤਕ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ • ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ ਅਤੇ ਰਸੀਦ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਸਟਮ • ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ • ਸਮਾਂਬੱਧ ਨਿਵਾਰਨ ਲਈ ਸ਼ਿਕਇਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਰੈਫਰ ਕਰਨਾ • ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਰਨ ਲਈ ਸੀਨੀਅਰ ਅਫਸਰਾਂ ਨਾਲ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨੀ • ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਸੰਬੰਧੀ ਅੰਕੜੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ • ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਕਿਸਮ, ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ, ਅਰਥਾਤ ਅੰਤਮ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਜਾਂ ਹਾਲੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਬਾਰੇ ਪੂਰਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ। ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦਰਜ ਕਰਨਾ। • ਹਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਅੰਤਮ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਐਸਐਸਪੀ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰੀਕਾਰਡ ਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।	• ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਸਮਾਂਬੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਨਿਪਟਾਉਣਾ • ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਦਰਖਾਸਤ ਨਿਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ • ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਮਿਲੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਮੇਤ ਇਸ ਯੂਨਿਟ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ • ਭਾਈਚਾਰਾ-ਮੁਖੀ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਇਹ ਨੋਡਲ ਸਥਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨਾ, ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਤਬਕਿਆਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਆਦਿ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ • ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਵੈਲਫੇਅਰ ਅਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ, ਟਰੈਫਿਕ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧ ਵਿੰਗ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਇਸ ਯੂਨਿਟ ਤਹਿਤ ਸੰਗਠਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ

ਮੂਲ ਤੱਤ

- ਪਹੁੰਚ ਯੋਗਤਾ
- ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂਬੱਧ ਨਿਵਾਰਨ
- ਹਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰਸੀਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
- ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ। ਸੁਲ੍ਹਾ ਸਫਾਈ, ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਅਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਨਿਵਾਰਨ
- ਰਸਮੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਨਿਆਂ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰਵਾਰ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
- ਮਾਮੂਲੀ ਖਹਿਬੜਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਅਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ, ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨਾ

ਯੂਨਿਟ ਕੋਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਲਈ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ) ਲਈ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਨ ਲਈ ਸਾਫਟਵੇਅਰ

- ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ
- ਉਪਰਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰ ਲਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ
- ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸਾਰਾ ਅੰਕੜਾ ਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ
- ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ
- ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਮਾਂਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਗੁਣ

- ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਹੀ ਨਜਿੱਠੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ
- ਅਣਕਿਆਸੀ ਜਾਂ ਅਨਜਾਣੀ ਅਮਨ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮਸਿਆ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
- ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਲਟਕਦੇ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
- ਨਿਗਰਾਨੀ ਬਿਹਤਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ
- ਫੀਲਡ ਸਟਾਫ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ

ਕਾਊਂਟਰ ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਫਾਰਮ

- ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਫਾਰਮ
- ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਫਾਰਮ

ਸਹੂਲਤਾਂ	ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ
• ਡਾਟਾ ਰੀਕਾਰਡਿੰਗ ਸਿਸਟਮ • ਫਰਨੀਚਰ, ਜਾਣਕਾਰੀ (ਡਿਸਪਲੇਅ) ਬੋਰਡ	• ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ • ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ, ਕਾਰਜ ਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ • ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਨੰਬਰ

2. ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾ ਕਮ ਸੂਚਨਾ ਯੂਨਿਟ

ਇਹ ਯੂਨਿਟ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਊਂਟਰ ਹੋਣਗੇ।

ੳ. ਐਨਆਰਆਈ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਊਂਟਰ

ਅ. ਜੁਰਮਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਕਾਊਂਟਰ

ੲ. ਤਸਦੀਕ ਅਤੇ ਆਗਿਆ/ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਕਾਊਂਟਰ

ਸ. ਆਰਟੀਆਈ ਕਾਊਂਟਰ

ਹ. ਟਰੈਫਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਕਾਊਂਟਰ

i. ਐਨਆਰਆਈ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਊਂਟਰ

ਇਸ ਕਾਊਂਟਰ ਨੇ ਐਨਆਰਆਈ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੈਲਾਨੀਆਂ, ਜਿਹੜੇ ਜ਼ਿਲਾ, ਰਾਜ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਯੂਨਿਟ ਸਿਰਫ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਥੇ ਠਹਿਰ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ, ਭੈ-ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਸੁਖਦਾਈ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਸੇਵਾਵਾਂ
○ ਆਮਦ ਅਤੇ ਰਵਾਨਗੀ ਉਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੰਦੇ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ○ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪਾਸਪੋਰਟ ਗੁਆਚਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਐਮਆਰਜੀ (MRG) ਪੜਤਾਲ ○ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਵਲੋਂ ਧੋਖਾ ਅਤੇ ਠੱਗੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ○ ਐਨਆਰਆਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ○ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਲਈ ਠਹਿਰਨ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣਾ ○ ਰਜਿਸਟ੍ਰਡ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ○ ਰਜਿਸਟ੍ਰਡ ਕਰੰਸੀ ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਾਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ○ ਰਜਿਸਟ੍ਰਡ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੈਸਟ ਹਾਊਸਾਂ, ਲੌਜਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਟਲਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ○ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੱਗ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਕਾਊਂਟਰ ਉਤੇ ਚਾਹੀਦੇ ਫਾਰਮ
ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਫਾਰਮ

ii. ਜੁਰਮਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਕਾਊਂਟਰ

ਇਹ ਕਾਊਂਟਰ ਐਫਆਈਆਰ, ਲਾਪਤਾ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਚਲ ਰਹੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਦੀ ਤਫਤੀਸ਼ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਗਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਨਕਲ ਮੁਹਈਆ ਕਰੇਗਾ, ਜੇ ਫਰਿਆਦੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਬੰਧਤ ਥਾਣੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

ਸੇਵਾਵਾਂ
○ ਐਫਆਈਆਰ ਜਾਂ ਲਾਪਤਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਨਕਲ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤ ○ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਦੀ ਤਫਤੀਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ

ਕਾਊਂਟਰ ਉਤੇ ਚਾਹੀਦੇ ਫਾਰਮ
ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਨਕਲ ਵਾਸਤੇ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ
ਲਾਪਤਾ ਜਾਂ ਕੈਂਸਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਨਕਲ ਲਈ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ
ਲਾਵਾਰਸ ਲਾਸ਼ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ
ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਏ ਵਾਹਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ
ਗੁੰਮ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਲਈ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ
ਗੁੰਮ ਹੋਏ ਮੋਬਾਈਲ ਲਈ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ
ਗੁੰਮ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ/ਬੱਚੇ ਲਈ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ

ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਬਾਰੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਹੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਚੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ:

- **ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ**
  - ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ
  - ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ
  - ਕੇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ
  - ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਕਾਂ

- **ਜੁਰਮ ਅਤੇ ਮੁਜਰਮ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਪਰਣਾਲੀ (ਕਰਾਈਮ ਐਂਡ ਕਰਿਮਨਲ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ —ਸੀਸੀਆਈਐਸ) ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ**
  - ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ
  - ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ
  - ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ
  - ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ
  - ਪੇਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਕਾਂ
  - ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ
  - ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ ਬਰੀ
  - ਅਗੇ ਅਪੀਲ, ਆਦਿ

iii. ਤਸਦੀਕ ਅਤੇ ਆਗਿਆ/ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਕਾਊਂਟਰ

ਸੇਵਾ ਫਰਿਆਦੀਆਂ ਦੀ ਸੌਖ ਵਾਸਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਇਜਾਜ਼ਤਾਂ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕਾਂ ਇਸ ਕਾਊਂਟਰ ਉਤੇ ਨਿਪਟਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਸਾਰੀਆਂ ਸੇਵਾ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਰਸੀਦ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਉਤੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਲਗ ਸਕਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਸਮਾਂ ਵੀ ਦਿਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਾਊਂਟਰ ਉਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਇਕ ਚਾਰਟਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲਗ ਸਕਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਦਸਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸੇਵਾਵਾਂ
○ **ਤਸਦੀਕਾਂ** ○ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ○ ਨੌਕਰਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ○ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ○ ਤੱਤਕਾਲ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਲਈ ਫੌਰਨ ਹੰਗਾਮੀ ਤਸਦੀਕ ○ ਵਿਦੇਸ਼ ਲਈ ਪਰਵਾਸ ਸਮੇਂ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਆਗਿਆ ਪੱਤਰ (ਕਲੀਅਰੈਂਸ) ○ ਵਾਹਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ○ ਨੌਕਰੀ ਵੇਲੇ ਚਰਿਤੱਰ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ○ **ਆਗਿਆ (ਪਰਮਿਸ਼ਨ)** ○ ਸਿਆਸੀ/ ਖੇਡਾਂ/ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਾਸਤੇ ਬੇਨਤੀ ਅਤੇ ਆਗਿਆ ਪੱਤਰ ○ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਲਸੰਸ ਵਾਸਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਹੀਣਤਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ○ ਲਾਊਡ ਸਪੀਕਰ ਅਤੇ ਜਲੂਸ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ

ਕਾਊਂਟਰ ਉਤੇ ਚਾਹੀਦੇ ਫਾਰਮ
ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤਸਦੀਕ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ
ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਅਤੇ ਨੌਕਰ ਦੀ ਜਾਂਚ
ਜਨਤਕ ਸਮਾਗਮ ਆਯੋਜਤ ਕਰਨ ਲਈ ਐਨਓਸੀ
ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਏ ਵਾਹਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ
ਵਾਹਨ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ
ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ
ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ (ਤੱਤਕਾਲ ਪਾਸਪੋਰਟ ਲਈ)

ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂਚ ਤਸਦੀਕ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ

- **ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਾਂਚ ਤਸਦੀਕ ਲਈ ਸਾਫਟਵੇਅਰ**
  - ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਦੇਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਐਨਆਰਆਈ ਹਨ
  - ਪਾਸਪੋਰਟ ਲਈ ਤਸਦੀਕ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵਡੀ ਮੰਗ ਹੈ
  - ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਫੋਰੀ/ਤੁਰੰਤ ਪਾਸਪੋਰਟ ਲੋੜਦੇ ਹਨ
- **ਨਵਾਂ ਸਾਫਟਵੇਅਰ**
  - ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤਸਦੀਕ ਲਈ ਨਵਾਂ ਡਾਟਾਬੇਸ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ
  - ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ ਤੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰਸੀਦ ਸ਼ਾਮਲ
  - ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸਮਾਂਬੱਧ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਹੈ
- **ਗੁਣ**
  - ਇਸ ਨਾਲ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਬਿਹਤਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ
  - ਇਹ ਫੀਲਡ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਜਬਾਬਦੇਹ ਬਣਾਵੇਗਾ
  - ਨਿਗਰਾਨੀ ਬਿਹਤਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ
  - ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਬਿਹਤਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ
  - ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫੀਡਬੈਕ ਫੋਨ ਜਾਂ ਇੰਟਰਨੈਂਟ ਰਾਹੀਂ
  - ਕੀਮਤੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਚਤ
  - ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ
- **ਹੋਰ ਸਾਫਟਵੇਅਰ**
  - ਜਾਂਚ ਤਸਦੀਕ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਥਿਤੀ
  - ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਤਸਦੀਕ
  - ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

iv. ਆਰਟੀਆਈ ਕਾਊਂਟਰ

ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਇਥੇ ਲਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਰਥੀ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਥੋਂ ਹੀ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸੇਵਾਵਾਂ
• ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਆਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਆ ਜਾਵੇਗਾ

ਕਾਊਂਟਰ ਤੇ ਚਾਹੀਦੇ ਫਾਰਮ
• ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਰੇ ਫਾਰਮ

v. ਟਰੈਫਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਕਾਊਂਟਰ

ਸਾਰੇ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਕਾਊਂਟਰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਟਰੈਫਿਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਚਲਾਨਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਆਵਾਜਾਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ ਕੱਟੇ ਗਏ ਚਲਾਨ, ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਵਾਹਨਾਂ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹਨਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਰਸੀਦ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗੱਡੀ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸੇਵਾਵਾਂ
• ਟਰੈਫਿਕ ਦੇ ਚਲਾਨਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ • ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ • ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਟਰੈਫਿਕ ਦੀਆਂ ਸਮਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ • ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਟਰੈਫਿਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਮੂਹਰੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ

ਟਰੈਫਿਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ

ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਟਰੈਫਿਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਟਰੈਫਿਕ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸੰਪਰਕ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਬਹੁ-ਖਲਜਗਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕਮੇਟੀ ਆਪ ਹੀ ਟਰੈਫਿਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਵਜੋਂ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਿੰਡ ਸੂਚਨਾ ਸਿਸਟਮ ਰਾਹੀ ਵੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਆਮ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

➢ ਪਿੰਡ ਸੂਚਨਾ ਸਿਸਟਮ (ਵੀ.ਆਈ.ਐਸ.) ਵਿਕਸਤ ਕਰੋ

- ਜ਼ਿਲੇ ਬਾਰੇ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ
- ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਫੋਨ ਨੰਬਰ
- ਹੋਟਲ
- ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ
- ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ
- ਜ਼ਿਲੇ ਦਾ ਭੂਗੋਲ
- ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ
- ਵਸੋਂ ਦਾ ਨਮੂਨਾ
- ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਡੇਰੇ
- ਜੁਰਮਾਂ ਅਤੇ ਮੁਜਰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ

- **ਗੁਣ**
    - ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਜ਼ਿਲੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਡਾਟਾਬੇਸ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
    - ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਵਾਲ ਪੁਛੇ ਜਾਣ ਉਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਅਗਵਾਈ ਦਿਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ
    - ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਅਗਵਾਈ ਦਿਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਸਹੂਲਤਾਂ	ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ
• ਫਰਨੀਚਰ • ਕੰਪਿਊਟਰ ਦਾ ਮੋਨੀਟਰ ਸਰਵਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ • ਟੈਲੀਫੋਨ • ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੋਰਡ • ਸਾਫਟ ਬੋਰਡ	• ਨਾਗਰਿਕ ਚਾਰਟਰ • ਐਫਆਈਆਰ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਪੋਸਟਰ) • ਕਦੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ (ਪੋਸਟਰ) • ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ (ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਸਾਓ) • ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ (ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਸਾਓ) • ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਤਸੀਹੇ (ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਸਾਓ) • ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਅਧਿਕਾਰ (ਪੋਸਟਰ) • ਥਾਣਾ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ (ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਸਾਓ) • ਸਰਕਾਰੀ ਗੈਸਟ ਹਾਊਸਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ (ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਸਾਓ) • ਹੋਟਲਾਂ ਅਤੇ ਸਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ (ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਸਾਓ)

3. ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਰਾਹਤ ਯੂਨਿਟ

ਪੀੜਤ ਰਾਹਤ ਕੇਂਦਰ ਪੀੜਤਾਂ ਉਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਆਸਾਂ ਉਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਉਚੇਚੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਕਿ ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਜੁਰਮ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਟਰੇਂਡ ਇਸਤਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਸੁਖਾਵੇਂ ਅਤੇ ਅਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨ। **ਪੀੜਤ ਹੈਲਪਲਾਈਨ** ਅਤੇ **ਇਸਤਰੀ ਹੈਲਪਲਾਈਨ** ਕਾਇਮ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਇਸ ਮਨੋਰਥ ਲਈ ਸਮਾਜ, ਐਨਜੀਓ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਸੇਵੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈਣਾ ਸੰਭਵ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ	ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ
ਇਹ ਯੂਨਿਟ ਸਾਲ ਦੇ ਸਾਰੇ 365 ਦਿਨ ਅਤੇ 24 ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਹੈਲਪ ਲਾਈਨਾਂ ਆਮ ਜੁਰਮ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਖੁਲ੍ਹੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਇਥੇ ਸਟਾਫ ਦੀ ਤੈਨਾਤੀ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ 8 ਘੰਟੇ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਰ ਫੋਨ ਕਾਲ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਜਟਲੀ ਅਤੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਵੀ ਰੀਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। • ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਸਬ-ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਾਉਣਾ • ਐਨਜੀਓ ਸੰਗਠਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਗੈਰ-ਗਜ਼ਟਡ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਗੇ • ਡਾਕਟਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਆਸਰਾ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ • ਨਸ਼ਾ-ਛੁਡਾਊ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ • ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ • ਡਾਟਾਬੇਸ ਅਤੇ ਫੀਡਬੈਕ ਮੈਕਾਨਿਜ਼ਮ ਦਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਕਰਨਾ	• 24 ਘੰਟੇx365 ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਇਸਤਰੀ ਅਤੇ ਬਾਲ ਹੈਲਪ ਲਾਈਨ • ਮੌਕੇ ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਸਦਮਾ ਪ੍ਰਤੀ ਹੁੰਗਾਰਾ • ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਸਮਰਥਨ (ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ) • ਪੀੜਤ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਯਾਦ ਅਤੇ ਸਦਮੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਪੀੜਤ (ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਆਯੂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖਦਿਆਂ) ਨਾਲ ਮਾਨਵ-ਮੁਖੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜ ਆਧਾਰਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੱਗ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ • ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਉਹ ਹਾਲਤਾਂ ਦੁਹਰਾਈਆਂ ਨਾ ਜਾਣ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਪੀੜਤ ਹੋਈ/ਹੋਇਆ ਸੀ • ਪੀੜਤ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ, ਨਾਰਮਲ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਕਰਨ ਹਿਤ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਦੂਜੇ ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਵੀ ਰਖਣਾ ਅਤੇ ਰੈਫਰ ਵੀ ਕਰਨਾ • ਮੁਫਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ • ਉਪਲਬਧ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ • ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ • ਜੁਰਮ ਅਤੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਸਿਹਤਯਾਬੀ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ • ਬੈਠਣ ਲਈ ਸੁਖਦਾਈ ਪ੍ਰਬੰਧ • ਫਸਟ ਏਡ ਕਿੱਟ • ਫੋਨ ਕਾਲ ਉਤੇ ਹੀ ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ (ਲਿੰਗਕ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਪੀੜਤਾਂ, ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੱਗ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ) • ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਸਹੂਲਤ

ਮੁੱਖ ਤੱਤ
ਇਹ ਯੂਨਿਟ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ: ▪ ਇਹ ਯੂਨਿਟ ਸਾਰੇ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੈਲਪ ਲਾਈਨ ਨੰਬਰ ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਇਕੋ ਅਤੇ ਮੁਫਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ▪ ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਸਟਾਫ ਤੁਰੰਤ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ। ▪ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲਾ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਿਆਂ ਨਾਲ ਨੈੱਟਵਰਕ ਜੁੜਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਫੌਰਨ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ▪ ਫਸਟ ਏਡ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੱਗਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਤਾਂ ਜੋ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਸਦਮੇ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤਫਤੀਸ਼ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਵਿਚ ਲਈ ਜਾ ਸਕੇ। ▪ ਵੱਖ ਵੱਖ ਡਾਕਟਰੀ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਨੈੱਟਵਰਕ ਹੋਵੇ ਜਿਹਨਾਂ ਕੋਲ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਐਮਰਜੰਸੀ ਵੇਲੇ ਸੱਦਿਆ ਜਾ ਵੀ ਸਕੇ। ▪ ਦੂਜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ, ਜਿਹੜੇ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਇਸਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਣ, ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਨੈੱਟਵਰਕ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਵੇ। ▪ ਮੁਫਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ▪ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਅਦਾਲਤੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਗਰੈਜੂਏਟਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ (ਇਨਟਰਨ) ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ।

ਸਹੂਲਤਾਂ	ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ
• ਫਰਨੀਚਰ: ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਬਿਸਤਰ • ਫਸਟ ਏਡ ਕਿੱਟ (First Aid Kit) • ਫੋਨ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੀ ਐਂਬੂਲੈਂਸ • ਸਾਫਟ ਬੋਰਡ • ਮੇਜ਼ ਦੁਆਲੇ ਲਗਦੇ ਪਰਦੇ (Table Curtains)	• ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ • ਆਸਰਾ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ • ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ • ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ • ਇਸਤਰੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਦਖਲਯੋਗ ਜੁਰਮ ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਪੋਸਟਰ • ਇਸਤਰੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਹੁੰਦੀ ਹਿੰਸਾ (ਪੋਸਟਰ) • ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ: ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਇਲਾਜ • ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਊ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਨੰਬਰ • ਐਨਜੀਓ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ • ਇਸਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ (ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਸਾਓ) • ਕੰਨਿਆ ਭਰੂਣ ਹਤਿਆ (ਪੈਂਫਲਿਟ) • ਅਣਜੰਮੇ ਬਾਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ (ਫੋਲਡਰ)

4. ਸੰਵੇਦਨਾਕਰਣ ਅਤੇ ਮਰਦ ਔਰਤ ਝਗੜੇ ਨਿਵਾਰਨ ਯੂਨਿਟ:

ੳ. ਮਰਦ ਔਰਤ ਝਗੜਾ ਨਿਵਾਰਨ ਸੈਂਲ

ਅ. ਆਰਥਿਕ ਝਗੜਾ ਨਿਵਾਰਨ ਸੈੱਲ

ੲ. ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਝਗੜਾ ਨਿਵਾਰਨ ਸੈੱਲ

ੳ) ਮਰਦ ਔਰਤ ਝਗੜਾ ਨਿਵਾਰਨ ਸੈੱਲ

ਇਹ ਸੈੱਲ ਕੇਵਲ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠੇਗਾ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਸੈੱਲ ਦੇ ਮੁਖ ਕਰਤੱਵ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ	ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ
▪ ਝਗੜਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਸਫਾਈ ▪ ਜੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਉਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਂ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ▪ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ▪ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਵਾਏ ਕੇਸਾਂ ਉਤੇ ਨਿਗਾਹ ਰੱਖਣੀ ਤਾਂ ਜੋ ਝਗੜਾ ਫਿਰ ਨਾ ਖੜਾ ਹੋ ਜਾਵੇ	▪ ਇਨਚਾਰਜ ਮਹਿਲਾ ਹੀ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਪਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ ▪ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਲਸੀ ਕਰਨਾ ਜਿਹੜੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਰੈਫਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਾਂ ਖੁਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਤਾ ਔਰਤ ਨੇ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ▪ ਝਗੜਾ ਪੀੜਤ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਨੈੱਟਵਰਕ ਰਾਹੀਂ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ▪ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਸਲਾਹਕਾਰੀ (ਕੌਂਸਲਿੰਗ) ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਕਮੇਟੀ ▪ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਰਸਤਾ ਰੈਫਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ

ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਜਾਂ ਸਾਲਸੀ/ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ (Arbitration) ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਓ

ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਓ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ, ਮਰਦ ਔਰਤ ਮਾਮਲਿਆਂ, ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਅਤੇ ਐਨਜੀਓ ਸੰਗਠਨਾਂ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋਣਗੇ।

ਮੁੱਖ ਤੱਤ
▪ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮਰਦ ਔਰਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਹੋਵੇ ▪ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨ ਬਣਾਉਣਾ ▪ ਡਾਕਟਰਾਂ, ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਐਨਜੀਓ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬੋਰਡ ਤੇ ਲਗੀ ਹੋਵੇ ▪ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈਣਾ ▪ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਪਖਾਨੇ

ਸਹੂਲਤਾਂ	ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ
• ਫਰਨੀਚਰ: ਮੇਜ਼ ਅਤੇ ਕੁਰਸੀਆਂ	• ਆਸਰਾ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ • ਇਸਤਰੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਦਖਲਯੋਗ ਜੁਰਮ ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਪੋਸਟਰ • ਇਸਤਰੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਹੁੰਦੀ ਹਿੰਸਾ (ਪੋਸਟਰ) • ਐਨਜੀਓ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ • ਇਸਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ • ਦਹੇਜ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਪੋਸਟਰ) • ਕੰਨਿਆ ਭਰੂਣ ਹਤਿਆ (ਪੈਂਫਲਿਟ) • ਅਣਜੰਮੇ ਬਾਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ (ਫੋਲਡਰ)

ਅ) ਆਰਥਿਕ ਝਗੜੇ ਨਿਵਾਰਨ ਸੈੱਲ

ਇਹ ਸੈੱਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਗਬਨ ਵਰਗੇ ਸਾਰੇ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟੇਗਾ।

ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਓ

ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਨਾਂ ਹੋਵੇਗਾ: 'ਇਕੋਨੋਮਿਕ ਓਫੈਂਸਜ਼ ਵਿੰਗ' (Economic Offenses Wing) (ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ)। ਇਸ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਾਹਿਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ:

- ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਐੱਲਆਈਸੀ) ਤੋਂ ਮਾਹਿਰ
- ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਮਾਹਿਰ
- ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ	ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ
▪ ਝਗੜਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਸਫਾਈ ▪ ਜੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਉਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਂ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ	▪ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਮਾਲਕ ਮਕਾਨ ਵਰਗੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ ਵਿਚ ਸੁਲ੍ਹਾ ਸਫਾਈ ▪ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਰੰਸੀ ਵਟਾਂਦਰਾ ਵਾਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟ੍ਰਡ ਕਰਨਾ ▪ ਲਾਟਰੀ ਵਿਕਰੇਤਾ ਅਤੇ ਸੱਟਾ ਮਾਫੀਆ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ▪ ਏਟੀਐਮ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨਾ ▪ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਗਬਨਾਂ ਦੀ ਤਫਤੀਸ਼ ਕਰਨਾ

ਸਹੂਲਤਾਂ	ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ
• ਫਰਨੀਚਰ: ਮੇਜ਼ ਅਤੇ ਕੁਰਸੀਆਂ	• ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ • ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ • ਦੀਵਾਨੀ (ਸਿਵਲ) ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ (ਕਰਿਮਨਲ) ਅਪਰਾਧ ਵਿਚ ਫਰਕ

ਞ) ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਝਗੜੇ ਨਿਵਾਰਨ ਸੈੱਲ

ਇਹ ਸੈੱਲ ਜਾਤਵਾਦੀ ਜਾਂ ਫਿਰਕੂ ਝਗੜਿਆਂ, ਜਿਹੜੇ ਉਭਰ ਪਏ ਹਨ ਜਾਂ ਉਭਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਝਗੜੇ ਵਿਚ ਫਸੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸਾਲਸੀ (Arbitrator) ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ	ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ
ਸੈੱਲ ਦਾ ਇਨਚਾਰਜ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਖਾਸ ਅਮਨ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ: • ਜੋ ਝਗੜੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਜਾਂ ਫਿਰਕੂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਸਤਿਕਾਰਤ ਹੋਣ • ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਾਂ ਫਿਰਕੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ	• ਇਹ ਸੈੱਲ ਜਾਤਵਾਦੀ ਜਾਂ ਫਿਰਕੂ ਝਗੜਿਆਂ, ਜਿਹੜੇ ਉਭਰ ਪਏ ਹਨ ਜਾਂ ਉਭਰਨ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਰਖਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਝਗੜੇ ਵਿਚ ਫਸੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। • ਸੈੱਲ ਦਾ ਇਨਚਾਰਜ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਬੁਲਾਏਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਝਗੜੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ • ਜੇ ਮੁੱਦਾ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਹਾਲਤ ਵਿਗੜ ਸਕਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਭੋਰਾ ਵੀ ਸਮਾਂ ਗੁਆਇਆਂ ਉਪਰਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੇਗਾ

ਸਹੂਲਤਾਂ	ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ
• ਫਰਨੀਚਰ: ਮੇਜ਼ ਅਤੇ ਕੁਰਸੀਆਂ	• ਫਿਰਕੂ ਤੌਰ ਤੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ • ਫਿਰਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੋਹਤਬਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਨੰਬਰ • ਜਨਤਕ ਅਮਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਨੰਬਰ

ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਐਸਸੀ)

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਯੂਨਿਟ ਇਹਨਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੇ ਚਲਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਪੀੜਤ ਰਾਹਤ, ਬਾਲ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਯੂਨਿਟਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਯੂਨਿਟ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 8 ਵਜੇ ਤਕ ਕੰਮ ਰਕਨਗੇ।

(i) ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾ ਕਮ ਸੂਚਨਾ ਯੂਨਿਟ
(ii) ਐਨਆਰਆਈ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਊਂਟਰ
(iii) ਮਰਦ ਔਰਤ ਝਗੜਾ ਨਿਵਾਰਨ ਯੂਨਿਟ

ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਐਸਸੀ) ਦੇ ਇਨਚਾਰਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ
○ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ। ○ ਵਿਭਿੰਨ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ। ○ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੀਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰਖਣਾ ਵੀ। ○ ਕਨਵੀਨਰ ਅਤੇ ਕੋ-ਕਨਵੀਨਰ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ। ○ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ। ○ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ) ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਸੰਗਠਤ ਕਰਨਾ। ○ ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ (ਪੀਐਸਓਸੀ) ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ।

ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਕਾਰਜ	ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਅਸਰਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ
○ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ, ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਤਫਤੀਸ਼, ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਆਨਲਾਈਨ (online) ਸਹੂਲਤ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ○ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਝਗੜੇ, ਆਰਥਿਕ ਜੁਰਮ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਪੀੜਤ ਰਾਹਤ, ਐਨਆਰਆਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਸਲਾਹ ਦੇਣਾ। ○ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ, ਜੁਰਮਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ।	• ਕੁਸ਼ਲ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਹਾਨੀ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰਸੀਦ ਦੇਣਾ। • ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿ ਲੋਕ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਰਾਏ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਰੀਕਾਰਡ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। • ਬਾਕਾਇਦਾ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਰੁਚੀ ਲੈਣਾ। • ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ (ਸੀਪੀਐਸਸੀ) ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਫੈਲਾਉਣਾ।

ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਆਧਾਰ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਯੂਨਿਟਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਨਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਹੇਠਲੇ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹੀ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਮੂਲ ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਸਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

1) ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਮ ਸੂਚਨਾ ਯੂਨਿਟ

ਇਹ ਯੂਨਿਟ ਫਰਿਆਦੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਗਏ ਕਾਊਂਟਰ ਹੋਣਗੇ।

ਸੇਵਾ ਅਭਿਲਾਖੀਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਤਸਦੀਕਾਂ ਇਸ ਕਾਊਂਟਰ ਤੇ ਨਿਪਟਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰਸੀਦ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਉਪਰ ਕੰਮ ਹੋਣ ਵਿਚ ਲਗ ਸਕਣ ਵਾਲਾ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਵਕਤ ਵੀ ਦਿਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਊਂਟਰ ਉਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਚਾਰਟਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਵੀ ਲਿਖੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸੇਵਾਵਾਂ
○ **ਤਸਦੀਕਾਂ** ○ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ○ ਨੌਕਰਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ○ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ○ ਤੱਤਕਾਲ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਲਈ ਫੌਰਨ ਹੰਗਾਮੀ ਤਸਦੀਕ ○ ਵਿਦੇਸ਼ ਲਈ ਪਰਵਾਸ ਸਮੇਂ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਆਗਿਆ ਪੱਤਰ (ਕਲੀਅਰੈਂਸ) ○ ਵਾਹਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤਸਦੀਕ ○ ਨੌਕਰੀ ਵੇਲੇ ਚਰਿਤੱਰ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ○ **ਮਨਜ਼ੂਰੀ (ਪਰਮਿਸ਼ਨ)** ○ ਸਿਆਸੀ/ ਖੇਡਾਂ/ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਾਸਤੇ ਬੇਨਤੀ ਅਤੇ ਆਗਿਆ ਪੱਤਰ ○ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਲਸੰਸ ਵਾਸਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਹੀਣਤਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ○ ਲਾਊਡ ਸਪੀਕਰ ਅਤੇ ਜਲੂਸ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ○ **ਜਾਣਕਾਰੀ** ○ਐਫਆਈਆਰ ਜਾਂ ਲਾਪਤਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਨਕਲ ਲੈਣ ਲਈ ਦਰਖ਼ਾਸਤ ○ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਦੀ ਤਫਤੀਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਸਥਿਤੀ

ਸਹੂਲਤਾਂ	ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ
• ਫਰਨੀਚਰ • ਕੰਪਿਊਟਰ ਦਾ ਮੋਨੀਟਰ ਜੋ ਸਰਵਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਵੇ • ਟੈਲੀਫੋਨ • ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੋਰਡ • ਸਾਫਟ ਬੋਰਡ	• ਨਾਗਰਿਕ ਚਾਰਟਰ • ਐਫਆਈਆਰ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਪੋਸਟਰ) • ਕਦੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ (ਪੋਸਟਰ) • ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ (ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਸਾਓ) • ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ (ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਸਾਓ) • ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਤਸੀਹੇ (ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਸਾਓ) • ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਅਧਿਕਾਰ (ਪੋਸਟਰ) • ਥਾਣਾ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ (ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਸਾਓ) • ਸਰਕਾਰੀ ਗੈਸਟ ਹਾਊਸਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ (ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਸਾਓ) • ਹੋਟਲਾਂ ਅਤੇ ਸਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ (ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਸਾਓ)

2) ਐਨਆਰਆਈ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਊਂਟਰ

ਇਸ ਕਾਊਂਟਰ ਨੇ ਐਨਆਰਆਈ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੈਲਾਨੀਆਂ, ਜਿਹੜੇ ਜ਼ਿਲਾ, ਰਾਜ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਯੂਨਿਟ ਸਿਰਫ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਥੇ ਠਹਿਰ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ, ਭੈ-ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਸੁਖਦਾਈ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਸੇਵਾਵਾਂ
○ **ਆਮਦ ਅਤੇ ਰਵਾਨਗੀ ਉਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੰਦੇ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ** ○ **ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪਾਸਪੋਰਟ ਗੁਆਚਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਐਮਆਰਜੀ ਪੜਤਾਲ** ○ **ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਵਲੋਂ ਧੋਖਾ ਅਤੇ ਠੱਗੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ** ○ **ਐਨਆਰਆਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ** ○ **ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਲਈ ਠਹਿਰਨ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣਾ** ○ **ਰਜਿਸਟ੍ਰਡ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ** ○ **ਰਜਿਸਟ੍ਰਡ ਕਰੰਸੀ ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਾਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ** ○ **ਰਜਿਸਟ੍ਰਡ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੈਸਟ ਹਾਊਸਾਂ, ਲੌਜਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਟਲਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ** ○ **ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੱਗ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ**

ਸਹੂਲਤਾਂ	ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ
• ਫਰਨੀਚਰ • ਕੰਪਿਊਟਰ ਮੋਨੀਟਰ ਜੋ ਸਰਵਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਵੇ • ਟੈਲੀਫੋਨ • ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੋਰਡ • ਸਾਫਟ ਬੋਰਡ	• ਨਾਗਰਿਕ ਚਾਰਟਰ • ਐਫਆਈਆਰ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਪੋਸਟਰ) • ਕਦੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ (ਪੋਸਟਰ) • ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ (ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਸਾਓ) • ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ (ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਸਾਓ) • ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਤਸੀਹੇ (ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਸਾਓ) • ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਅਧਿਕਾਰ (ਪੋਸਟਰ) • ਥਾਣਾ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ (ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਸਾਓ) • ਸਰਕਾਰੀ ਗੈਸਟ ਹਾਊਸਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ (ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਸਾਓ) • ਹੋਟਲਾਂ ਅਤੇ ਸਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ (ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਸਾਓ)

3) ਮਰਦ ਔਰਤ ਝਗੜਾ ਨਿਵਾਰਨ ਸੈੱਲ

ਇਹ ਸੈੱਲ ਕੇਵਲ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠੇਗਾ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਸੈੱਲ ਦੇ ਮੁਖ ਕਰਤੱਵ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ	ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ
▪ ਝਗੜਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਸਫਾਈ ▪ ਜੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਉਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਂ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ▪ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ▪ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਵਾਏ ਕੇਸਾਂ ਉਤੇ ਨਿਗਾਹ ਰੱਖਣੀ ਤਾਂ ਜ਼ੋ ਝਗੜਾ ਫਿਰ ਨਾ ਖੜਾ ਹੋ ਜਾਵੇ	▪ ਇਨਚਾਰਜ ਮਹਿਲਾ ਹੀ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਪਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਅਫਸਰ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ ▪ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਲਸੀ ਕਰਨਾ ਜਿਹੜੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਰੈਫਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਾਂ ਖੁਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਤਾ ਔਰਤ ਨੇ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ▪ ਝਗੜਾ ਪੀੜਤ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਨੈੱਟਵਰਕ ਰਾਹੀਂ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ▪ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਸਲਾਹਕਾਰੀ (ਕੌਂਸਲਿੰਗ) ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਕਮੇਟੀ ▪ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਰਸਤਾ ਰੈਫਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ

ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਜਾਂ ਸਾਲਸੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਓ

ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਓ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ, ਮਰਦ ਔਰਤ ਮਾਮਲਿਆਂ, ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਅਤੇ ਐਨਜੀਓ ਸੰਗਠਨਾਂ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋਣਗੇ।

ਮੁੱਖ ਤੱਤ
▪ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮਰਦ ਔਰਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਹੋਵੇ ▪ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨ ਬਣਾਉਣਾ ▪ ਡਾਕਟਰਾਂ, ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਐਨਜੀਓ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬੋਰਡ ਤੇ ਲਗੀ ਹੋਵੇ ▪ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈਣਾ ▪ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਪਖਾਨੇ

ਸਹੂਲਤਾਂ	ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ
• ਫਰਨੀਚਰ: ਮੇਜ਼ ਅਤੇ ਕੁਰਸੀਆਂ	• ਆਸਰਾ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ • ਇਸਤਰੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਦਖਲਯੋਗ ਜੁਰਮ ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਪੋਸਟਰ • ਇਸਤਰੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਹੁੰਦੀ ਹਿੰਸਾ (ਪੋਸਟਰ) • ਐਨਜੀਓ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ • ਇਸਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ • ਦਹੇਜ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਪੋਸਟਰ) • ਕੰਨਿਆ ਭਰੂਣ ਹਤਿਆ (ਪੈਂਫਲਿਟ) • ਅਣਜੰਮੇ ਬਾਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ (ਫੋਲਡਰ)

ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਪੀਐਸਓਸੀ)

1) **ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਮ ਸੂਚਨਾ ਯੂਨਿਟ**
2) **ਮਰਦ ਔਰਤ ਝਗੜੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜੀ ਝਗੜੇ ਨਿਵਾਰਨ ਯੂਨਿਟ**

ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ (ਪੀਐਸਓਸੀ) ਦੇ ਇਨਚਾਰਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ
○ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ। ○ ਵਿਭਿੰਨ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ। ○ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨਾ। ○ ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ।

ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਕਾਰਜ	ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਅਸਰਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ
○ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ, ਐਫਆਈਆਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਤਫਤੀਸ਼, ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਆਨਲਾਈਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ○ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਸਲਾਹ ਦੇਣਾ। ○ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ, ਜੁਰਮਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ। ○ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਤਾਲਮੇਲ ਗਰੁੱਪ (ਸੀਐਲਜੀ) ਬਣਾਉਣਾ	• ਕੁਸ਼ਲ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਹਾਨੀ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰਸੀਦ ਦੇਣਾ। • ਬਾਕਾਇਦਾ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਸਾਂਝ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਰੁਚੀ ਲੈਣਾ। • ਜ਼ਿਲਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ (ਸੀਪੀਆਰਸੀ), ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਅਤੇ ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਫੈਲਾਉਣਾ।

1) ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਮ ਸੂਚਨਾ ਯੂਨਿਟ

ਇਹ ਯੂਨਿਟ ਫਰਿਆਦੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਗਏ ਕਾਊਂਟਰ ਹੋਣਗੇ।

ਸੇਵਾ ਅਭਿਲਾਖੀਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਤਸਦੀਕਾਂ ਇਸ ਕਾਊਂਟਰ ਨਿਪਟਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰਸੀਦ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਉਪਰ ਕੰਮ ਹੋਣ ਵਿਚ ਲਗ ਸਕਣ ਵਾਲਾ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਵਕਤ ਵੀ ਦਿਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਊਂਟਰ ਉਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਚਾਰਟਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਵੀ ਲਿਖੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸੇਵਾਵਾਂ
○ **ਤਸਦੀਕਾਂ** ○ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ○ ਨੌਕਰਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ○ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ○ ਤੱਤਕਾਲ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਲਈ ਫੌਰਨ ਹੰਗਾਮੀ ਤਸਦੀਕ ○ ਵਿਦੇਸ਼ ਲਈ ਪਰਵਾਸ ਸਮੇਂ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਆਗਿਆ ਪੱਤਰ (ਕਲੀਅਰੈਂਸ) ○ ਵਾਹਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤਸਦੀਕ ○ ਨੌਕਰੀ ਵੇਲੇ ਚਰਿਤੱਰ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ○ **ਮਨਜ਼ੂਰੀ (ਪਰਮਿਸ਼ਨ)** ○ ਸਿਆਸੀ/ ਖੇਡਾਂ/ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਾਸਤੇ ਬੇਨਤੀ ਅਤੇ ਆਗਿਆ ਪੱਤਰ ○ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਲਸੰਸ ਵਾਸਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਹੀਣਤਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ○ ਲਾਊਡ ਸਪੀਕਰ ਅਤੇ ਜਲੂਸ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ○ **ਜਾਣਕਾਰੀ** ○ ਐਫਆਈਆਰ ਜਾਂ ਅਣਲੱਭੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਨਕਲ ਲੈਣ ਲਈ ਦਰਖ਼ਾਸਤ ○ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਦੀ ਤਫਤੀਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਸਥਿਤੀ

ਸਹੂਲਤਾਂ	ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ
• ਫਰਨੀਚਰ • ਕੰਪਿਊਟਰ ਮੋਨੀਟਰ ਜੋ ਸਰਵਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਵੇ • ਟੈਲੀਫੋਨ • ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੋਰਡ • ਸਾਫਟ ਬੋਰਡ	• ਨਾਗਰਿਕ ਚਾਰਟਰ • ਐਫਆਈਆਰ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਪੋਸਟਰ) • ਕਦੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ • ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ (ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਸਾਓ) • ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ • ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਤਸੀਹੇ • ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਅਧਿਕਾਰ • ਥਾਣਾ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ • ਸਰਕਾਰੀ ਗੈਸਟ ਹਾਊਸਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ • ਹੋਟਲਾਂ ਅਤੇ ਸਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

2) ਮਰਦ ਔਰਤ ਝਗੜੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਝਗੜੇ ਨਿਵਾਰਨ ਸੈੱਲ

ਇਹ ਸੈੱਲ ਕੇਵਲ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠੇਗਾ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਸੈੱਲ ਦੇ ਮੁਖ ਕਰਤੱਵ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਗੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ	ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ
▪ ਝਗੜਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਸਫਾਈ ▪ ਜੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਉਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਂ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ▪ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ▪ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਵਾਏ ਕੇਸਾਂ ਉਤੇ ਨਿਗਾਹ ਰੱਖਣੀ ਤਾਂ ਜੋ ਝਗੜਾ ਫਿਰ ਨਾ ਖੜਾ ਹੋ ਜਾਵੇ	▪ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਲਸੀ ਕਰਨਾ ਜਿਹੜੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਰੈਫਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਾਂ ਖੁਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਤਾ ਔਰਤ ਨੇ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ▪ ਝਗੜਾ ਪੀੜਤ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਨੈੱਟਵਰਕ ਰਾਹੀਂ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ▪ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਸਲਾਹਕਾਰੀ (ਕੌਂਸਲਿੰਗ) ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਕਮੇਟੀ ▪ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਰਸਤਾ ਰੈਫਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ

ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਜਾਂ ਸਾਲਸੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਓ

ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਅਤੇ ਸਾਲਸੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਓ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ, ਮਰਦ ਔਰਤ ਮਾਮਲਿਆਂ, ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਅਤੇ ਐਨਜੀਓ ਸੰਗਠਨਾਂ ਤੋਂ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋਣਗੇ।

ਮੁੱਖ ਤੱਤ
▪ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮਰਦ ਔਰਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਹੋਵੇ ▪ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨ ਬਣਾਉਣਾ ▪ ਡਾਕਟਰਾਂ, ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਐਨਜੀਓ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬੋਰਡ ਤੇ ਲਗੀ ਹੋਵੇ ▪ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈਣਾ ▪ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਪਖਾਨੇ

ਸਹੂਲਤਾਂ	ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ
• ਫਰਨੀਚਰ: ਮੇਜ਼ ਅਤੇ ਕੁਰਸੀਆਂ	• ਆਸਰਾ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ • ਇਸਤਰੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਦਖਲਯੋਗ ਜੁਰਮ ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਪੋਸਟਰ • ਇਸਤਰੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਹੁੰਦੀ ਹਿੰਸਾ (ਪੋਸਟਰ) • ਐਨਜੀਓ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ • ਇਸਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ • ਦਹੇਜ਼ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਪੋਸਟਰ) • ਕੰਨਿਆ ਭਰੂਣ ਹਤਿਆ (ਪੈਂਫਲਿਟ) • ਅਣਜੰਮੇ ਬਾਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ (ਫੋਲਡਰ)

ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ

ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤਾਂ, ਮੂਲ ਢਾਂਚਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਯੂਨਿਟ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ ਉਤੇ ਸਥਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਯੂਨਿਟ ਸਭ ਪੱਧਰਾਂ — ਜ਼ਿਲਾ, ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਥਾਣਾ ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ — ਉਤੇ ਨਾ ਹੋਣ।

- **ਸਾਂਝ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ**
  ਹਰ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਨਕ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖਦਿਆਂ ਨਵੇਂ ਯੂਨਿਟ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਯੂਨਿਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਈ ਤਾਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਘਟਾਈ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ।
- **ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਈ ਰੂਪ ਦੇਣਾ**
  ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਕੁਆਲਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਮਿਆਰੀਕਰਣ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਕੇਂਦਰਾਂ ਲਈ ਇਕੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਕ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- **ਟਰੇਂਡ (Trained) ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ**
  ਹਰ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚ ਸਲਾਹਕਾਰੀ (ਕੌਂਸਲਿੰਗ) ਲਈ ਸਿਖਲਾਈਸ਼ੁਦਾ ਸਟਾਫ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤ ਨੂੰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਆਧਾਰ ਵਿਚੋਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਦਾਰਥਕ ਖਰਚਾ ਘਟ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਮਾਜਿਕ ਗਿਆਨ ਆਧਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਭੰਡਾਰ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ।

www.idcindia.org

INSTITUTE FOR DEVELOPMENT AND COMMUNICATION